

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

ИЗ САДРЖАЈА

др В. Ђурић:

О књижевној вредности
Доситејевог дела

В. Глигорић:

Лирика младога Крлеже

В. Афрић:

Сећање на Кавалиште народног
ослобођења

В. Недић:

Југословенска народна лирика

П. Палавистра:

Субјективно и објективно у делу
Св. Ранковића

В. Купрешанин:

Око прве Доситејеве књиге

Ј. Шаулић:

Доситеј према народу

др. Р. Димитријевић:

Примери рђавог стила

3

1961

НАСТАВА * МИШЉЕЊА * КЊИЖЕВНИ ПРЕ-
ГЛЕД * ПРИКАЗИ И БЕЛЕШКЕ * БИБЛИОГРА-
ФИЈА

БЕОГРАД

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ КН. XXIV

(изд. Института за српскохрватски језик Српске академије наука и уметности, Београд, 1959—1960.)

Ovom knjigom Južgoslovenski filolog odaje poštu i zahvalnost svome uvaženom osnivaču, korifeju jugoslovenske slavistike, Aleksandru Beliću. Slučaj je hteo da knjiga koju je Belić počeo pripremati za štampu na svojim koricama nosi upravo ime svoga pokretača uokvireno crnim rubom.

Beliću su, najpre, posvećeni radovi prof. dr Milivoja Pavlovića »Delo Aleksandra Belića« i prof. dr Mihaila Stevanovića »Osvrt na Belićevo učenje o jeziku«. U prvome radu dat je prikaz celokupnog Belićevog dela, dok je drugi rad posvećen prvenstveno Belićevim opštelingvističkim pogledima. Toplim i u isto vreme objektivnim rečima prikazana je delatnost naučnika čiji je život i rad više od pola veka bio najintimnije vezan s kulturnom istorijom srpskoga naroda. Sem ovoga, dr Irena Gricak objavljuje bibliografiju profesora Aleksandra Belića. Zabeleženo je 639 jedinica, mada odmah treba reći da su izvesne jedinice kompleksne (pod jednim brojem navodi se ponekad i do deset članaka). Doista vanredno imponantna cifra!

Posle ovih na izvestan način uvodnih radova, dr Vlado Drašković objavljuje obimnu studiju »Infinitiv iza predloga à i de kao dopuna finitnom glagolu u francuskom jeziku«, studiju, dakle, iz romanske filologije. Na ovaj način oko Belićeva imena okupljaju se simbolično i neslovenske lingvističke discipline u Jugoslaviji. U uvodu svoje studije Drašković ističe da »sintaksička veza samo izvesnog broja predloga (u savremenom francuskom: à, de, après, par, pour, jusqu'à) i infinitiva« ima »u osnovi onu opštu osobinu zajedničku svim glagolskim oblicima — osobinu da na poseban način izrazi vreme«. Ističući da njegov rad ima dvojaku svrhu (teorijsko-lingvističku i praktično-gramatičku), Draško-

vić analizira ovaj problem zadržavajući se najpre na latinskom jeziku, zatim na starofrancuskom i najzad na situaciji u savremenom francuskom jeziku.

Jerzy Slizinski piše o kontaktima Vuka Karadžića s Poljacima.

Prof. dr Rüdolf Konarič objavljuje raspravu »Slovenačka dijalektologija« gde najpre prikazuje dosadašnji rad u ovoj oblasti slovenačke slavistike a zatim se zadržava na izradi dijalektološkog atlasa slovenačkog jezika. — Prof. dr Milivoj Pavlović objavljuje raspravu iz oblasti tvorbe reči pod naslovom »Opozitno uslovljena deminutivnost«. — Staroslovenskom jeziku posvećena je studija dr Mitra Pešikana »O označavanju j u prvobitnoj slovenskoj azbuci«. — Prof. Đorđe Sp. Radojičić piše o Vatikanskom svitku, Stari srpski tekstovi u obliku svitka vrlo su retki, pa su otuda zanimljivi podaci koje ovde doznajemo. — I. E. Beglen daje etimologiju reči *nord* i *Sever*. »*Nord* i *sever* označavaju... nešto kao strana okrenuta vodi«. — Dr Ivan Pudić piše o nemačkim uticajima u jeziku M. A. Reljkovića. — Dragoljub D. Jeremić govori o nekim jezičkim i pravopisnim crtama jednog dubrovačkog molitvenika s početka XV v. Iz oblasti etimologije je i rad Biljane Šljivic-Šimšić »Uzvik ‚varda‘ i neke izvedenice od te reči«. — U radu Milije Stanića »O nekim neakcentovanim dužinama (i kratkoćama) u uskočkom govoru« prikazan je, najdetaljnije dosad, ovaj problem u jednom istočnohercegovačkom govoru.

U svome radu »Pridevski akcenat u mačvanskom govoru« pokušao sam dokazati da i akcenat pridevskog vida opravdava pretpostavku o intimnijim vezama, u ranijim fazama raz-

vitka, šumadijsko-vojvođanskog dijalekta sa zapadnijim srpskohrvatskim govorima.

Dušanika Ignjatović piše »O jednom nezabeleženom dijalektskom tipu futura s osvrtom na buduće vreme uopšte«, a prof. dr R. Kolarić daje etimologiju slovenačkog i kajkavskog *purga* — *Purga*.

Kritike u ovoj knjizi JF objavljuju I. Grickat, M. Pavlović, Anica Šaulić, Berislav M. Nikolić, I. E. Beglen.

Branislava Arandelović-Zivković piše o Drugom kongresu jugoslovenskih slavista.

Na skoro sto strana JF donosi celokupnu bibliografiju radova iz slo-

venske i indoevropske filologije koji su u 1958. izašli u Jugoslaviji i slovenačkim publikacijama u Trstu i Celovcu.

U rubrici In memoriam Sv. Nikolić piše o Kazimježu Njiču i Stanislavu Slonjskom a Đorđe Sp. Radojičić o Ćiru Djaneliju.

Kao i u ranijim knjigama, i na kraju ove knjige JF nalaze se strani registri.

Ova, dakle, memorijalna Beličeva knjiga JF obuhvata brojne oblasti nauke o jeziku; kao da bi i time htela da pokaže mnogostruku aktivnost velikog naučnika.

dr Berislav M. NIKOLIĆ